

DIRVA

Nr. 53

Gegužė-May 7, 1962

Cleveland, Ohio

Nemalonumai Pietryčių Azijoje

JAV užsienio politikos planuotojams nesiseka atsikratyti ne tik Berlynu, bet ir Laosu. Sustiprėjusi partizanų veikla Vietname privers atsakyti nurašymo politikos?

Jei JAV užsienio politikos planuotojams Berlynas atrodo nereikalingu kliūviu, kuriuo reiktų atsikratyti, tai juo mažiau jiems reikalinga Pietryčių Azijos karalystė Laos. Idomus sutapimas: abu kliūviniai — Vakarų Berlynas ir Laos — turi maždaug tiek pat gyventojų, po 2,200,000. Tačiau, jei berlyniečiai visu 100% nenori patekti į raundonųjų rankas, daugumai laosiečių politinė spalva dar neturi jokios prasmės. Jei jie būtų politiniai susipratę, jiems prieš keletą metų nebūtų buvę sunku nusikratyti prasidėjusia komunistine infiltracija, tačiau, nepaisant amerikiečių pagalbos, jie pasirodė esą tokie abejingi savo krašto likimui, kad Washingtono buvo nutarta, jog ta karalystė reiktų paversti neutralia valstybe, kam, atrodė, pritarė ne tik kitos Azijos šalys, bet ir Britanija ir net... Sovietų Sąjunga.

Tam tikslui valstybės pasekretorius Azijos reikalams A. Harrimanas darbuosi išsijusęs virš pusantros metų, tačiau vis dar be rezultato, nes Laos dešinięji sluoksniai, nors ir sutinka su neutralumo idėja, tačiau nenori komunistams atiduoti gyvybiniai svarbių krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministerijų, o be to komunistai nesutinka sudaryti koalicinės vyriausybės. Kad privertus dešiniuosius nusileisti, Washingtonas sustabdė dabartiniai dešiniųjų vyriausybei pašalpą (3 milijonus dol. ir mėn.). Dėl to kraštas pateko į ūkinį sunkumą, tačiau vyriausybė nenusileido.

Žiūrint iš Amerikos užkampių, gali pasirodyti, kad Washingtono linija teisinga. Kam remti tuos, kurie pasirodė esą blogi kovotojai ir, be pasipriešinimo, užleido didelę savo krašto dalį komunistams! Tačiau tik labai naivūs gali manyti, kad komunistai, įsigalėję koalicinės vyriausybės pagalba, Laose laikysis... neutralumu.

Jau dabar turėdami savo kontrolėje tik dalį Laos, jie per ją sustiprino pagalbą Viet-Namo sukilėliams. Mat, tuo tarpu kai pietinio Viet-Namo siena su šiaurine to krašto dalimi, atitekusiai komunistams, yra neilga ir gerai saugoma, jūra yra kontroliuojama amerikiečių laivyno. Laos-Vietnamo siena, einanti per kalnų ir džunglių, yra atvira partizanams, nes jie gali eiti pėsti. Skaičiuojama, kad tokiu būdu, per mėnesį komunistai į Viet-Namą įfiltruodavo tarp 500 ir 1,000 savo partizanų instruktorių, kurie teroro ir propagandos pagalba sudarydavo partizanų būrius iš vietinių gyventojų. Per du metus tas skaičius galėjo pasiekti netoli 12,000! Skaičius jau gana imponantiškas.

Po prezidento Kennedy karinio patarėjo gen. Maxwell D. Taylor vizito Viet-Name pereinamųjų metų spalio

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

mėn., amerikiečiai prezidento Ngo Dinh Diem režimui smarkiai sustiprino karinę pagalbą, kas privertė ir komunistus padidinti jų pagalbą partizanams. Kovo mėn. buvo pastebėta, kad komunistai savo partizanus siunčia ne tik pėsčius per džunglių takus, bet ir lėktuvais. Irgi per Laos teritoriją. Viet-Name, kaip ir Berlyne, abiejų pusių presyžas reikalauja nenusileisti. Jei taip eis toliau, gali prieiti prie didesnių kovos veiksmų, primenančių Korrėjos karą. Jei prie to eina, kamtada versti Laos dešiniuosius nusileisti ko-

munistams? Geriau juos reiktų remti, kad jie pridarytų galimai daugiau sunkumų komunistų tiekimo linijoms per jų pačių kraštą.

Dėl to sunku nesutikti su kolumnistu Joseph Alsopu, kuris dabar viešėdamas Viet-Name konstatavo, jog amerikiečių Laos ir Vietnamo politikos prieštara viena kitai. Tuo tarpu, kai politikai Vietname negalima pakeisti, nes tai būtų tikra kapituliacija su katastrofingom pasėkom, politika Laos galima dar pakeisti, nors tai irgi susiję su tam tikra rizika.

Visa tai prikištinai rodo, kad geriausias gynybos būdas yra vistiktai puolimas.

Iš Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos veiklos

ALT S-gos Centro Valdyba, įpusėjusi savo kadencijos laikotarpį, visų planų, darbų bei klausimų svarstyme bene didžiausią dėmesį skyrė Antano Smetonos monografijai. Daug pasitarimų vyko kartu su knygos autorium Aleksandru Merkeliu nustatant knygos apimtį, dydį, turinį ir daug kitų detalių, kurios tačiau, pareikalavo daug darbo valandų iki galutinio nusistatymo.

Š. m. kovo mėn. gale New Yorke įvykusiam ALT Sąjungos ir Vilties draugijos valdybų posėdyje buvo pasirašyta su Vilties valdyba sutartis ir vieną dalis atiduota spausdinimui, kuri šiuo metu jau pradėta rinkti.

Apie knygos turinį, kokį laikotarpį ji apims, ar skaičiuojamas galės susidaryti ir nepriklausomos Lietuvos valstybinio gyvenimo vaizdą ir daug kitų klausimų plačiau šiomis dienomis pa informuos spaudą jos autorius A. Merkelis.

Kai darbas eina prie galo, atsiranda ir naujų problemų, iš kurių viena di-

džiausių yra lėšų klausimas. Nors labai gražių pavyzdžių atėjo į talką East Chicagos, Richmond Hill, Chicagos trys skyriai stambesnėmis sumomis parėmę, o ypač East Chicagos sk. pirm. K. Pocius ir kiti, suteikę asmenines aukas bei paskolas, ALT S-gos valdyba didžiai vertina jų pastangas, be kurių nebūtų įmanoma pradžia, tačiau, tai yra tik patys pirmieji mūsų užsibrėžto darbo žingsniai.

Tuo tikslu gegužės 1 dieną įvyko Sąjungos Valdybos posėdis, kuriame, be eilės kitų klausimų, buvo aptarti ir monografijos platinimo reikalai. Šis rūpestis didžiąja dalimi tenka vicepirmininkui Antanui Senikui ir išdinininkui Povilui Ališauskui, kurie artimiausioje ateity išdiskutuos platinimo būdus ir kitus su monografija susijusius baiginius reikalus ir paruos išsamią informaciją ALT S-gos skyrių vadovams.

Be to, šiame posėdyje svarstyta paskutinių laikų susidariusios nuotaikos

Šiomis dienomis lietuvių krepšiniui išpuolė dvi svarbios sukaktys. Prieš 40 metų (balandžio 23 d.) Lietuvoje buvo sužaistos pirmosios oficialios krepšinio rungtynės, o prieš 25 metus (gegužės 7 d.) Lietuva pirmą kartą tapo Europos nugalėtoja. Nuotraukoje Lietuvos krepšininkai Kauno geležinkelio stotyje apdovanoti gėlėmis po laimėjimo 1937 metais sugrįžus iš Rygos. Komandoje žaidė Talzūnas, Kriaučiūnas, Žukas, Andrusis, Puzinauskas, Baltrūnas. Atsarginių tarpe buvo: Kepalas, Daukša, Mažeika, Nikolskis, Petrauskas, Šačkus.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SEIMAS KRITIKUOJA NATO VALSTYBIŲ SUMANYMUS

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas gegužės 1 dieną perdavė į Atėnus (Graikijoje) memorandumą, kreipiamą į tenai susirenkančias NATO valstybių delegacijas. Jame siūloma persvarstyti kai kuriuos sumanyms, kuriais, kiek girdėti, būtų siūloma daryti tam tikrų nuolaidų Sovietijai ryšium su Berlyno reikalais.

PETS nuomone, visiškai nereikalinga ir NATO valstybėms jokios naudos nežadanti nuolaida būtų pasiūlymas pasikeisti su vadinamąja Varšuvos Santarve nepuolimo pasižadėjimais. Toki nauji nepuolimo pareiškimai Sovietijai neduotų jokių naujų saugumo garantijų, kadangi tokių garantijų jau pakankamai yra esamosiose tarptautinėse sutartyse (Jungtinių Tautų chartoje). Vakarų valstybės jų laikosi ir Sovietija tą gerai žino, tad ir be naujų nepuolimo pareiškimų jaučia- si pakankamai saugūs. Numatoma- sis pasiūlyti pasikeitimas nepuolimo pareiškimais duotų Sovietijai tik kitą dalyką, būtent, Varšuvos Santarvę pastatytų į tą pačią plotmę su NATO, ir be pagrin- dingo pakeltų tos neva santarvės prestižą. Nes ta vadinamoji santarvė nėra laisvas nepriklausomų valstybių susitarimas, kaip NATO, o tik teisiška Maskvos kontroliuojamos imperinės sistemos priedanga. Tai buvo itin ryškiai parodyta, kai ta neva santarvė buvo panaudota brutaliai numalšinti jau beveik laimėtai Vengrijos revoliucijai. (Be to, žinant, kaip Maskva laikosi savo pasirašytų nepuolimo sutarčių Vakarams toks nepuolimo pareiškimais pasikeitimas irgi ne-

duotų jokių naujų saugumogaran- tijų).

Kita PETS nuomone nereika- linga ir žalinga nuolaida būtų su- tikimas lygiomis teisėmis įsi- leisti Vokietijos sovietinės zonos administraciją į visos Vokietijos techninių kontaktų komitetą. O ypač žalinga nuolaida būtų tos ad- ministracijos, - šalia primesti- nių Lenkijos ir Čekoslovakijos valdžių - įsileidimas į projektuo- jamą Tarptautinę Praėjimų Val- dybą, kuriai būtų pavesta prižiū- rėti ir administruoti į Berlyną per sovietinę zoną einančius ke- lius. Tai galėtų būti suprasta, kaip visos dabartinės vidurinėje ir rytinėje Europoje esamos pa- dėties neliečiamumo pripa- žinimas, duodamas vien už tai, kad tik vakarinėje Berlyno da- lyje dar kuriam laikui irgi pasi- liktų dabar esama padėtis.

PETS nuomone, tokiomis nuo- laidomis būtų sumokėta nepro- porcingai aukšta kaina už vientik- laikinį visiškai nepatogios Berly- no padėties apraminimą. Ta kaina būtų -- labai neigiamas įspūdis visame tautų laisvės kovos fron- te, o ypač Sovietijos pavergtuose kraštuose, nes tai tik pabrėž- tų dar vieną Vakarų nusilenkimą Maskvos užmačioms.

Vakarai pastaruoju laiku skel- bėsi pradėdą vesti tikslingesnę politiką ir skelbė, kad sovietiniam bloke vis daugėja vidujinių keblumų, taigi tarptautinė padė- tis pasidariusi Sovietijai nepa- lankesnė. Bet jeigu Vakarai ir vėl siūlytų nuolaidas Maskvai vien tik už tai, kad Maskva jų neišvartytų iš Berlyno miesto da- lies, tai kils klausimas, argi tei- sybė tos kalbos apie tikslingesnę politiką ir Maskvos padėties su- silpnėjimą.

Visa pokario derybų istorija nužymėta Vakarų atsitraukimais. 1955 metais Genevoje, tiesa, buvo iškeltas visos Rytų Europos lais- vės klausimas, bet faktiškai de- ryyose buvo apsiribota Vokietijos sujungimo klausimu. 1959 metais, toje pačioje Genevoje, užsienų reikalų ministerijų konferencija jau apsiribojė tik Berlyno klau- simu, bet ir tada dar buvo kal- bama bent apie visą Berlyną. Dabar, 1962 metais, jau rengia- masi kalbėtis tik apie išsilaiky- mą Berlyno dalyje ir kaip "duotas už duotą", už tą pasi- likimą miesto dalyje teikiamas faktiškas sovietinės kontrolės pri- pažinimas visoje vidurinėje ir ty- tinėje Europoje... Tai atrodo lyg atidavimas visą sodo už vieną obuolį.

Iš to, sako PETS, pavergtosios tautos galės pasidaryti tik vieną išvadą, būtent, kad vakarai nebe- nori laikytis iškilmingai skelbtų- jų įsipareigojimų tautų laisvės principams, aukoja tuos princi- pus dėl trumpalaikių patogumų, tad nebelieka pagrindo jais ir bepasitikėti.

PETS kritikuoja ir tą pažiū- rą, anot kurios, padėtis reika- laujanti nuolaidų, kadangi kitaip gresia karas. PETS nuomone, karo grėsmė nėra vienintelė al- ternatyva. Nesgi Sovietija ir vi- sa jos "Varšuvos Santarvė" turi

pagrindo bijoti karo net labiau, negu Vakarų kraštai, ypač, kad apie šimtas milijonų žmonių prie- varta užviešpatuotose kraštuose karo atveju būtų greičiau Vakarų, o ne Maskvos sąjungininkai. Tik- tų žmonių apvylimas gali mažinti karo baime Kremliuje, tik nuo- laidos gali juos drąsinti ir ska- tinti tolesniais grasymais gąs- dinti kaip pavergtųjų, taip ir lais- vųjų kraštų žmones ir verst juos dar ir dar nusileidinėti iki visišk- o pasidavimo. Todėl Vakarai, PETS nuomone, šioje padėtyje gali sau leisti ne tik kietai lai- kytis Berlyno dalyje, bet ir pa- reikšti reikalavimų programą, apimančią visą Europą ir parem- tą laisvo tautų apsisprendimo principu. Tvirtas tokios pozicijos užėmimas sumažintų Kremliaus drąsą karjauti ir karo pavojus tuo pačiu imtų mažėti.

Kalbamųjų nuolaidų sumany- mai, tačiau, atrodo esą kilę ar bent turi stipraus pritarimo ir Jungtinių Valstybių politikos va- dovybėje. Ar PETS samprotavi- mai paskatins juos tuos sumany- mus dar kartą persvarstyti, ir ypač ar tie samprotavimai įtikins juos tų labiau nei abejotinos ver- tės nuolaidų nedaryti, galima tik spėlioti. Bet tai turi labai il- gai trukus paaiškėti.

BERLYNAS POLITINĖSE GIRNOSE

Tuo metu, kai JAV vals- tybės sekretorius Dean Rusk, sąjungininkams aiš- kino būtinumą tęsti dery- bas su sovietais dėl Berly- no, pagrindu laikant JAV planą, kuriame "skirtinos Vak. Vokietijos politikų tendencijos nuo Bonnos vy- riausybės tautinių intere- sų". Pravda jau puola Ame- rikos poziciją, kaip pavojin- gą pasaulio taikai. Naujoji Prancūzijos vyriausybė ma- no, kad nėra ko būti "vokiš- kesniems už vokiečius".

Atseit, ir 4 didieji Vaka- rų sąjungininkai dėl pa- grindinių tezių Berlyno klausimu negali susitarti. Negali dėl to, kad ką nesiū- lysi, kokias nuolaidas neda- rysi, sovietai iš anksto jau turi priešingą nuomonę bet kokiam siūlymui. Atrodo, kad sovietams Berlynas jau nebe "2-jo pasaulinio karo nesugromuluotas liku- tis", anot Pravdos, o negin- čytinas sovietų obuolys, į kurį kešinimasi galis pri- vesti prie atominio karo.

Ir taip kalbėdami, sovie- tai vis dar laiko Prezidentą Kennedy karo kurstytoju...

SOVIETŲ PARODA BRAZILJOJE

Atidaryta sovietų paroda Brazilijoje yra didžiausia savo apimtimi, kokią bet kada Sov. Sąjunga yra tu- rėjusi Pietų Amerikoje.

Pasirašant Prezidento Antano Smetonos monografijos spausdinimo sutartį. Sėdi iš kairės: B. Veitas, V. Rastenis, Vilties Draugijos valdybos pirmininkas dr. V. Ramanauskas, A. Senikas, dr. Br. Nemickas ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos pirmininkas V. Abraitis.

Vyt. Maželio nuotrauka

KĄ KALBĖJO VALTERIS BANAITIS (3)

ŪKINIAI KEBLUMAI

-- Žemės ūkio krizė sovietuose yra tik pradžia. Tik ženklas kad reiks keisti visą ūkinę sistemą.

Esamoji sistema yra paremta tiek ideologija, tiek ir sąlygomis Rusijos, kaip "underdeveloped country" -- su ypatingai nepatogių gamtos turty išdėstymu ir mažai palankiu klimatu. O svarbiausia, ji sulpinta dirbtiniais politinės valios saistais, mažiau sia joje logikos.

Esamoji sistema buvo suprojektuota mobilizuoti kapitalą iš darbo žmonių kraujo ir prakaito. "Socialistinis" ūkis išaugo ant milžiniškų antpeinių, planingai išluptų iš darbo žmonių, sekant Anglijos kapitalizmo pradinio kapitalo telkimo metodą, kurį klasiškai aprašė Karolis Marksas.

Žemės ūkio kolektyvizacijos pagalba, 80% Sovietijos gyventojų yra priversti dirbti už grašius valdžiai pigiai superkant maistą ir brangiai jį parduoant vartotojams. Dar ir šiandien kolektyvinis žemės ūkis yra žymus kapitalo akumuliatorius. Kolektyvinė sistema, tiesa, sužlugdė maisto gamybą, bet garantavo valdžiai pajamas. Bėda ta, kad toji pati sistema kliudo augti gamybai, o gyventojų priaugę neproporcingai daug ir ima pritrūkti maisto. Sovietinis žemės ūkis, visų man žinomų ekspertų nuomone, galėtų duoti visai gerus rezultatus, jeigu jį būtų dedama daugiau pinigų, vietoj pinigų iš jo spaudus. Tam tikslui reiktų kolektyvinę sistemą keisti. Bet to daryti nežimas nesiryžta.

Ūkininkijos skurdo kaina sutelktas kapitalas režimo naudo-

jamas savo galiai didinti, tai yra, kurti pramonę, kuri pajėgtų gaminti galimai daugiau visokių grasmės priemonių. Rezultatai ryškūs: spūtnikai, raketos, bombos ir visos kitos priemonės jėgai demonstruoti.

O kur plataus vartojimo prekių gamybos sektorius? Jis tyčia apleistas. Imdama iki tūkstančio procentų nuo savikainos netiesioginiais mokesčiais, valdžia iš prekybos pirkėjo, darbo žmogaus, padaro antrą po ūkininko kapitalo telkėją.

Rusija, kad ir turtinga gamtos ištekliams, nelaiminga dėl tų išteklių išsidėstymo. Milžiniški nuotoliai tarp kuro ir rūdos, tų pagrindinių sunkiosios pramonės žaliavų, nepaprastai kelia sunkiosios pramonės gaminių savikainą. Dar blogiau atsiliepią pelno momento eliminavimas iš ūkinio planavimo. Pelnas, pelnotroškinas -- tegu sau tai bus moraliniu požiūriu neigiami dalykai. Bet pelnu paremtas ūkis niekad nebūna apsunkintas nuostolingomis įmonėmis. Tąja prasme, pelno momentas yra automatiškas sveiko ūkio reguliatorius, kurį išėjus ūkis tarsi stuburkaulio netenka, ir jame atsiranda nuostolių, kuriuos kas nors gi turi apmokėti.

Apmoka tuos nuostolius savininkas, o tai šiuo atveju jau yra ne kompartija, ne valdžia, o tik darbo žmonės. Valdžia vistiek, kapitalistinė, ar "socialistinė", savo pajamas surenka tik iš darbo žmonių. Ji darbo žmogui negali duoti nieko, ko pirma iš jo neatėmė.

Tokiu būdu, režimo sukurta pramonė, nors ji tarnauja režimo tikslams, tapo didžiulė naš-

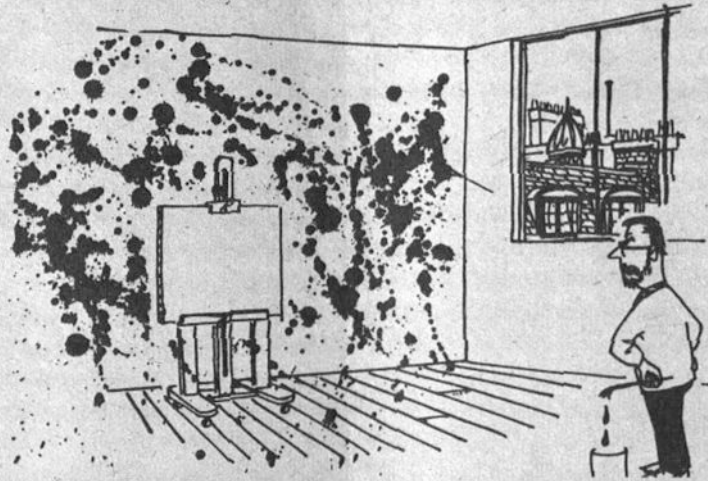
ta ant darbo žmonių pečių, vietoj jų padėję lengviusi.

Sovietinio ūkio nuostolių tiksliai turbūt nežino nei patys jo kūrėjai. Tik dabar, pristigdami ką beapilėsti -- agresija per daug rizikinga, o iš darbo žmonių sunku daugiau beišlupti -- jie pasijuto priversti įieškoti būdų tiems nuostoliams kaip nors mažinti, kaip nors didinti gamyklų

rentabilumą.

Esamoji sistema, tačiau, yra kaip tik svarbiausia to būtino racionalizavimo kliūtis. Ir kažin ar iš viso įmanoma Sovietijoje išlaikyti esamą pramonę be nuostolių. Bet apmokėti tuos nuostolius kas nors turi gi.

Gal pats Chruščiovas, o gal kas nors kitas, kada atskleis kortas ir parodys, kokius milžiniškus nuostolius duoda sovietinis ūkis, ypač pramonė. Nikita kolkas atskleidė tik dalelę tiesos apie žemės ūkį.

Be žodžių...

Dail. Česlovas Janušas apie modernųjį meną

"Štai arklio koją! Debesys! -- tarė menininkas Česlovas Janušas, rodydamas modernaus meno pavyzdžius susirinkusiems, Korp! Neo-Lithuanija New Yorke sueigos proga. -- "Mano vaikas taip piešė, būdamas keturių metų", -- komentavo referentas, parodydamas modernaus meno šedevro kopiją, kurio originalas vertas \$15.000.

Ar čia buvo tirada prieš modernistinę srovę? Visai ne. Čia buvo rimto menininko atviros pastabos apie abstrakcionizmo kraštutinumą. Česlovas Janušas, nebijęs prisipažinti, kad priklausęs prie klasikinės meno srovės, skaitė gan kontraversinę temą: "Modernus menas ir politika" New Yorke neolituany sueigoje balandžio 28 d. Brooklyno Lietuvių Atletų Klube.

Pasak Janušą, modernistai remiasi Pablo Picasso ir Pollack kūrybomis. Neginčytina, jog Picasso esąs gabus menininkas; jis mokąs ir rimtus dalykus tapyti. Tačiau Picasso nusilenkia nerimtiems ir tapo vien dėl pinigų. Picasso yra pasisakęs, kad jį kvailiesnis kūrinys, juo daugiau gauna už jį. Vadinasi, jam kaip menininkui, negėda žemintis dėl pinigų. Juk dirbtinis menas yra pelningas biznis, ogi toks milijonininkas, kaip Picasso įvertina doleriukus. Pats Picasso prisipažino, kad jo paveikslų brangumas priklauso nuo pardavėjų apgaulingos reklamos ir jo paties garsenybės.

Kiti modernistai bando filosofiskai išsiteisinti: girdi, jau nebėra žmogaus, dabar tik galima jį vaizduoti abstrakčiai. Bet kas yra abstraktas, kurio tie menininkai siekia? Iš esmės, abstraktas yra niekas, nulis. Išvada -- abstrakcionistai (modernistai) niekus kuria. Žodžiu, L'Art pour L'Art (menas menui).

Janušas priminė klausytojams, kad senovės graikų laikais menas

buvo kuriamas žmonėms. Ir mūsų laikais nereikia techniško ar meniškio išsilavinimo pažinti, kur grožis. Kitaip sakant, kiekvienas vyras gali pažinti, kuri moteris esanti graži. Taip pat ir sumenu.

Tikras tapytojas negimsta; reikia paskirti daug darbo, kol tapytojas gali kurti meną. Modernistai ieško lengvo, greito būdo į meną.

Bet čia tik pusė bėdos. Janu-

šas parodė, pagrįsdamas savo argumentus, ištraukomis iš Congressional Record, kad modernizmas turi komunistinių, anarchistinių polinkių. Žymus Picasso didžioji esąs komunistas. Modernistinė srovė yra subtilus pasikėsinimas prieš Vakarų Pasaulio tradicijas ir vertybes. Užtat modernus menas turįs politinį atspalvį.

Kai vienas klausytojų paklausė Č. Janušo, ar jis, tapęs "meno autoritetu", pasmerkų modernizmą, paskaitininkas pabrėžtinai atsakė, jog nepriimęs jokios diktatūros, jokio suvaržymo meno srity, kiekvienas menininkas turįs turėti kūrybinę laisvę. Meno srovės pasirinkimas yra asmeninis dalykas, sąžinės klausimas, užtat ir sunku būti tikru menininku.

A. Budreckis

CICERO LIETUVIŲ ŽINIOS

Praėjusį kartą minėjome, kad darbštus lietuvius - Kazys Genis kandidatavo į Cicero miesto Mokyklų Tarybą. Dabar galime pranešti, kad jis gavo pakankamai balsų ir į šią vietą buvo išrinktas. Tenka pasveikinti mūsų tautietį su laimėjimu ir jam palinkėti geros sėkmės!

Vienos iš pirmųjų pavasario vestuvių bus gegužės mėn. 5 d. Tą dieną šv. Antano parap. bažnyčioje įvyks Irenos Arnauskaitės ir Algirdo Grigaičio (iš New Yorko) jungtuvės. Vestuvinės vaišės bus Cicero Eagles klubo svetainėje. Jaunieji po vestuvių žada aplieisti Cicero miestą ir apsigyventi New Yorke. Gerovė jo jiems naujame gyvenimo kelyje!

Viena iš seniausių Cicero lietuvių draugijų - Draugystė Lietuvos Kareivių paminėjo 50 m. gyvavimo sukaktį. Draugijos įku-

rimo data yra laikoma 1912 m. kovo mėn. 7 d. Jau tų metų Velykų švenčių metu draugijos nariai stovėjo garbės sargybą bažnyčioje prie Kristaus karsto. Draugijos nariai vėliau įsigijo gražias uniformas ir plieninius kardus ir tokioje aprangoje pasirodavo įvairiose iškilmėse. Jie taip pat yra dalyvavę Pasaulinės Parodos Chicagoje lietuvių dienos programoje.

Šios draugijos steigėjais yra buvę šie tautiečiai: J. Eidantas, J. Varanius, S. Žvibas, F. Strelčiūnas, J. Vilkelis, J. Rimkus, Z. Mickevičius, M. Pusičius, K. Andrijauskas, J. Rainis ir kt. Dabar iš jų gyvųjų tarpe yra tik du paskutiniai. Iš viso mirusių narių priskaičiuojama apie 160. Dabartiniu draugijos pirminku yra Kazys Šimkus.

Tai gi miršta Lietuvos kareiviai svetimoje žemėje, o jų kitados žibėjė kardai -- rūdija.

Šv. Antano parap. mokyklos mokiniai, minėdami šios mokyklos 50 metų sukaktį, balandžio mėn. 29 d. davė savo programą. Buvo susirinkęs gana gausus žiūrovų būrys.

Beje, gegužės mėn. 24 d. prasidės tradicinis parapijos karnivalas, kuris visada sutraukia didelias lankytojų minias, ypatingai iš jaunųjų tarpo. Jaunimas jau dabar nekantriai laukia didžiųjų ratų pasirodymo, žadančių daug malonumo ir trukšmo.

Cicero lietuvių kolonijos centras pasipuošė gražiu pastatu, kuriuo yra atnaujinti bei praplėsti šv. Antano taupymo ir skolinimo bendrovės (St. Anthony's Savings and Loan Ass'n.) namai. Šią įstaigą kiekvieną savaitę aplanko tūkstančiai mūsų tautiečių ne tik iš Cicero, bet ir kitų kolonijų. Daugumas iš jų gerai pažįsta įstaigos vedėją J. Gribauską, daug aukojantį lietuviškiems reikalams.

Jeigu dar yra nežinančių šios bendrovės adresą, jį galima rasti Dirvoje telpiančiose skelbimuose.

Edv. Š.

JONINĖS NIAGAROS PUSIASALY

Šiais metais Joninės jungiamos su Maironio minėjimu ir tam tikslui padidintos rengėjų jėgos. Šis iškilmingas minėjimas vyks Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados Krašto valdybos vadovybėje, taigi rengėjai bus net kelios kolonijos. Kaip ir tinka didžiojo dainiaus, skatinusio su lyra eit Lietuvos keliu, minėjimui iškviestas garsus lietuvių meno ansamblis "Rūta" iš New Yorko.

Prašoma įsidėmėti ir jau dabar ruoštis į vilniečių rengiamas Jonines birželio 23 dieną, Merriton Community Centre Hall, St. Catharines, Ontario, Canada. Ten pat kur ir ankstyvesniais metais būdavo.

KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE

APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th 4.98
4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th 5.29
7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th 3.59
8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Bishop 2-1397

LAIKAS PAREIKŠTI INTENCIJAS

Oficialiai paskelbta, kad A. L. Tarybos Vykdomasis Komitetas Tarybos reformos sumanymus perduos svarstyti Tarybą sudarančių organizacijų vadovybėms, ir kad tų sumanymų likimas bus sprendžiamas liepos mėnesio gale, Tarybos narių suvažiavime.

Nereikia ypatingų pranašiško gabumų atspėti, kad tuo būdu svarstomi sumanymai liepos mėnesio suvažiavime nesusilauks konkretaus sprendimo, nebent neigiamą.

Jei Vykdomasis Komitetas ar jo sekretorius ir visus sumanymus organizacijų vadovybėms perduos, jie bus (ar nebus) svarstomi šešiose vietose atskirai ir, greičiausia, skirtingai. Šešių vadovybių svarstymų rezultatai, pateikti apie trijų dešimčių asmenų susirinkimui, tebebus palaidas įvairių sumanymų rinkinys, neįmanomas didesniai žmonių būry nei išnagrinėti, nei apsvaistyti, nei įvertinti. Vienintelis dalykas, ką toks susirinkimas galės nutarti, bus — sudaryti komisiją tiems sumanymams išstudijuoti ir padaryti išvadai. Taip reikalus bus atidėtas iki kito susirinkimo, tai yra, greičiausia dar bent metams.

Tiksliau būtų, jei Vykdomasis Komitetas jau dabar pasirūpintų sudaryti tokią komisiją, kurioje būtų visų šešių Tarybos narių atstovai, gyveną viename mieste ir galį draugingai susijungti tiems sumanymams vertinti, derinti ir projektuoti pasiūlymą, remdamiesi savo vadovybių nuomonėmis apie tuos sumanymus. Tokia komisija jau galėtų būti atlikusi savo uždavinį ligi šių, o ne ligi ateinančių metų suvažiavimo.

Sumanymų, kas Taryboje reformuotina, jau buvo skelbta ir spaudoje. Kai kurie iš jų bematant tapo ir sukritikuoti, ir ne be pagrindo. Nes vieni iš jų tik užsimena apie reformos linkmę, bet vengia siūlyti ką nors konkrečiai, kiti, kurie konkrečiau, atrodo sudaryti neturint prieš akis visų tokiame klausime sprendžiamų būtinų duomenų.

"Reformatų" sąjūdžio atsiradimo priežastis nėra, kaip dažno dabar sakoma, tik "pakeisti Grigaitį". Ji yra platesnė. Būtent, ką nors padaryti, kad Taryba nepasiliktų "uždaras klubas", tai yra, kad būtų atvertos durys įsijungti į ją toms Tarybos veikimui suinteresuotoms ir joje dalyvauti kompetentingoms jėgoms, kurioms, tebeveikiant dabartinei Tarybos santvarkai, durys į ją tebėra užduros. Antras momentas — siekimas, kad Taryba, kaip Amerikos lietuvių visuomenės reprezentantė tam tikroje tos visuomenės veiklos srityje, būtų ne tik žodžiais, bet ir faktiškai sutvarkyta demokratiniais pagrindais. O tų pagrindų pats svarbiausias — reprezentacinio organo atstovų kelių toje visuomenėje, kuri reprezentuojama, tai yra, periodinis mandato patikrinimas rinkimų kelių toje visuomenėje, kuri reprezentuojama.

Nors Tarybos santvarkoje ir yra nemažai rinkimų, bet tai nėra rinkimai, būdingi demokratinei reprezentacijai. Iš tikrųjų Taryba ir jos Vykdomasis Komitetas sudaromas sutarto delegavimu o būdu, kur deleguoja atstovus ne visa reprezentuojamoji visuomenė, o tik šešių, visos dabartinės Amerikos lietuvių visuomenės nebeapimančių, organizacijų valdybos.

Ar jau dabar būtų galima ir praktiškai įvesti Taryboje "visuotinių rinkimų" dėsni, bent taip praktikuojamą, kaip bendruomenės organizacijoje — atskiras klausimas. Gal praktikos sumetimais dar galima kurį laiką pakentėti ir be to. Bet, kad ta visuomenė bent per organizacijas būtų Taryboje reprezentuojama pilniau, negu dabar, reiktų atverti duris į Tarybą didesniai kiekiui tokių organizacijų, kurios Tarybos darbe dalyvauti ne mažiau tinkamos, kaip ir tos šešios, ligi šiol Taryboje dalyvaujančios. Tam tikslui irgi reiktų padaryti atitinkamus pakeitimus Tarybos santvarkoje.

Bet, prieš tokius pakeitimus darant, reikia turėti bent apytikrius duomenis, kiek yra tokių organizacijų, kurios norėtų, jei galėtų, įsijungti į Tarybą, ir kokios jos.

Tad dabar, tokioms organizacijoms, kaip tik būtų laikas pareikšti savo intencijas. Pavyzdžiui, Tarybos reformų svarstytojams labai svarbu būtų žinoti, ar ALB (bendruomenės organizacija) turėtų intenciją dalyvauti Taryboje, ir jei taip, tai kokių būdu, kokių pagrindu? O kaip su kitomis bendrinėmis organizacijomis? Arba, sakysim, Lietuvių Studentų Sąjunga, kuri faktiškai (LI-TUANUS žurnalo leidimu) jau veikia toje pačioje srityje? Arba, toki sambūriai, kaip Neo-Lithuania, šviesos-Santaros filisteriai, skautų, ateitininkų sendraugiai — vis tai jaunoji inteligentija pajėgi veikti, bet daugiausia nepripusl prie Taryboje dabar dalyvaujančių organizacijų. Ar jie turi intencijų įsijungti? Jei turi, tai reikia svarstyti, kaip tą padaryti. O jei neturi — tai apie kokias tada reformas kalbame?

(vr)

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

KOVA: DĖL KO IR PRIEŠ KĄ?

B. K. NAUJOKAS

Gal pasvarstytume m klausimą, iškylantį ryšium su A. Nasvyčio teigimais straipsnyje "Prieškomunistinė veikla Amerikoje" (Dirvos 47 nr.)? Jis sako: "Tikrai tesupranta komunizma tik tie, kurie jį yra ant savo kailio patyrę".

Argi tikrai taip? Toki žinovai bene būsim ir mes, kurie prieš 21 metus buvom pabuvę apie 12 mėnesių bolševikinės rusų valstybės valdžioje. Juk ne veltui A. Nasvytis mano, kad "jeigu keli patyrę lietuviai ar kiti iš Sov. S-gos pavergtų kraštų būtų galėję būti patarėjais prie Vakarų galybių nuo 1941 metų, pasaulis šiandieną nebūtų tokioje tragiškoje akligatvėje".

Nėra abejonės, kad toki patarėjai būtų patarę neuolaizdžiai Stalinui. Bet jie tikriausiai būtų panašiai patarę, jei kas būtų klausęs, ir prieš savo "praktišką susipažinimą su komunizmu". Nei Lietuva, nei kitas nepriklausomas kraštas, negeidė jokios okupacijos: nei komunistų, nei nacių, nei tikrųjų demokratų. Ar mūsų politikų patarimai tikrai būtų buvę geri, ir į kokius vieškelius pasaulis jų dėka būtų išėjęs, dabar, tačiau, galima tik spėlioti.

Komunizmas yra doktrina, idėjų sistema, siekianti tam tikro idealo, kuris vieniems patrauklus, kitiems ne. Jis atsirado dėl tikrovėje buvusių ir žymia dalimi tebeesančių priežasčių. Jis pagrįstas tam tikrais samprotavimais ir įsitikinimais. Pažinti komunizma, tai pažinti tų idėjų turinį, jų motyvus, jas pažadinusias priežastis, pažinti problemas, kurias tomis idėjomis užsidedusieji mano išspręsti. Kovoti su komunizmu, tai sukritikuoti tų idėjų arba reikalingumą, arba tikslumą, įrodyti jų netinkamumą spresti jų užkabintoms problemoms ir rasti bei įvykdyti geresnį tų problemų sprendimą. Kova prieš doktriną, prieš idėjų sistemą gali būti (bet ne visada esti) sėkminga tik tada, kai jai pasipriešinantieji yra gerai su ja susipažinę, ją kritiškai įvertinę, suradę jos klaidas ir suradę geresnių atsakymų į tuos pačius klausimus.

Lietuvos visuomenėje retas kas komunizma taip pažino. Bolševikinės valstybės okupacija Lietuvoje, ypač toji trukusi tik vienerius metus ir vieną savaitę, komunizmo pažinimo mūmyse negilino ir nepagilino. Ji mūsų nepadarė komunizmo ekspertais. Ką mes iš tikrųjų patyrėme, tai rusų bolševikų vadų pasirinktas priemonės ir metodus įgyvendinti jų komu-

nizmo doktrinos interpretacijai. Tarp ko kita, ta valstybė dar ir šiandien garsinasi, kad ji dar ne komunizmas, kad ji esanti dar tik "pakeliui į komunizma". Todėl tai, ką "ant savo kailio patyrėme", mus ne su komunizmu supažindino, o sukėlė tik labai įtikinančiai pagrįstą baimę ir neapykantą "į komunizma žengimo" būdams bei metodams, o tuo pačiu ir tų būdų bei metodų vykdytojams ir jų tikslams. Tad mes ne ekspertai, o tik liudytojai, tinkami atkreipti ekspertų dėmesį į faktus, turinčius turėti reikšmės tiems, kurie komunizma pažįsta tik iš teorinės pusės. Tačiau negalima stebėtis, kad ir kaip liudytojai dažnai esam sutinkami skeptiškai, kadangi mums teko būti ne stebėtojais, o nukentėjusiais, ir mūsų liudijimas neišvengiamai yra skundas, lydimas skriaudos jausmo, baimės, neapykantos, o toki dalykai liudijimą dengia subjektyvumo, suinteresuotumo šėšeliu. Be to, mūsų liudijimai siekia jau gero kaimo tolstelėjusią praeitį. Tai ir kaip liudytojų mūsų vertė kitų akyse negali būti tokia aukšta, kaip mums patiems galėtų atrodyti.

A. Nasvytis sako, kad jam teko sutikti eilę aukštųjų mokslo baigusių jaunų lietuvių, ekonomistų, sociologų, kurie jam atrodė čia, laisvuose Amerikos universitetuose indoktrinai nutooti komunizmo linkme, ir indoktrinavę juos "kairiųjų pažiūrų profesoriai". Todėl mano, kad mes (vyresnieji visuomenininkai, tie "komunizma tikrai pažįstantieji") turėtumėm susirūpinti antikomunistiniu jaunimo auklėjimu: ruošti paskaitas, duoti literatūros (turbūt, tą literatūrą turėtumėm ir parašyti, jeigu universitetuose veikia prokomunistinė indoktrinacija?).

Kažin, ar tai užsimojimas pagal pajėgumą? Ir kažin, ar tikrai reikalingas. Abejotinas ir tų profesorių "pažiūrų kairumas" ir jų "indoktrinacija" (indoktrinacija nėra Amerikos universitetų metodas), ir, pagaliau, tų mūsų "jaunalietuvių" sociologų bei ekonomistų palinkimas į komunizma. Ar tik ne dėl per daug paviršutinio komunizmo pažinimo mums kiekvienas "nedeši-

numas" jau vaidenasi kaip slinkimas į komunizma?

Tame pačiame Dirvos numeryje Ign. Andrašiusas pasakoja apie Kolumbiją. Jis, berods, irgi vienas iš tų, kurie, anot A. Nasvyčio "tikrai pažįsta komunizma", nes yra irgi "ant savo kailio patyręs". Bet jis pasakoja, kaip Kolumbiją, nusikračiusi svetimos (aiškiai dešinės) valdžios, sugebėjo išsiugdyti liberalų partiją, kuri, atėjusi valdžion, "bent dalinai sugebėjo apvaldyti turtingojo luomo neribotus apetitus, o varge ir skurde paskendusią liaudį šiek tiek pajėgė apsaugoti, kad ir ne visai tobulais socialiniais įstatymais". Ign. Andrašiusas ne tik palankiai atsiliepia apie tą "kairių pažiūrų" partiją, bet netgi apgailestauja, kad ji negana toli nuėjo "į kairę". Jis nelaiko laimėjimu po to sekusio dešiniųjų konservatorių įsigalėjimo, generolo diktatūros. Teigiamai atsiliepia apie dabartinę pusiausvyrą, bet nerodo jokio entuziazmo konservatorių didesnio įsitvirtinimo perspektyvai. Nurodydamas komunistų ir "castristų" keliamą nerimą, mini gana toli "į kairę" siekiančių socialinių ir ekonominių reformų reikalingumą, reformų, kurių ir komunistai reikalauja... Nejaugi būtų pagrįstas įspūdis, kad Ign. Andrašiusas yra "Kolumbijos kairių pažiūrų liberalų indoktrinuo-tas komunistine linkme"?

Nepaisant, į kurią pusę savo pažiūromis ar net simpatijomis palinkusių profesorių mūsų studentams tenka susitikti Amerikos universitetuose, jie vistiek tenai turi nepalyginti platesnes sąlygas (ir literatūrą) komunizmui, kaip doktrinai ir kaip akcijai, pažinti. Prieš 21 metus pergyventa rusų bolševikų okupacija

tikrai nepadarė mūsų kvalifikuo tesniais informativiais, neigi antikomunistiniais auklėtojais. Tokiam vaidmeniui mums gal neverta nei kesintis. Kitas reikalas — mūsų nusiteikimais, mūsų liudijimais papildyti jaunosios kartos gaunamas žinias, ir tai ne tik kovos prieš komunizma plotmė, kiek visų pirma kovos dėl Lietuvos laisvės plotmė.

Kova prieš komunizma vyksta daugiausia skirtingoj plotmėj, negu kova prieš kremlinės valdžios užmačias. Kova prieš tą užmačias gal irgi yra kova prieš komunizma, o gal ir prieš rusišką nacionalsocializmą, o gal prieš savotišką fašizmo variantą... Grižtai tą apibūdinti nei nesvarbu, kadangi visų pirma tai yra kova prieš priešvartą, kova dėl tautos laisvės. Tegu tik tauta atgauntų laisvę, su komunizmu, greičiausia ji žinos, ką daryti. Mūsų patyrimai kovoj dėl tautos laisvės dar šen ir ten tebe-gali būti naudingi, bet kovai apskritai su komunizmu reikia kitokio prisirengimo. Ko gera, tie jaunieji "komunistine linkme indoktrinuotieji" toj srity gali pasirodyti pajėgesni, nei manom.

DETROIT

Čičinsko dvaras Detroite

Gegužės 20 d., 12:30 v. p. p. Hispanos Unidos salėje neolithuanai minės Maironio sukaktį.

Clevelando neolithuanai pirmą kartą Detroite suvaidins scenai pritaikintą Maironio baladę "Čičinsko dvaras". Kalbėtoju yra paskiestas kun. T. Žiuraitis. Dekoracijas ruošia inž. Ed. Vasiliauskas. Įėjimas laisvas.

Korp. Neo-Lithuania Valdyba

ELECT

KUTH

DEMOCRAT FOR
STATE REPRESENTATIVE

MOKESČIAI MOKESČIAI MOKESČIAI

BALSUOK NE KLAUSIMU NR. 1

JOHN CARNEY SAKĖ!
(COUNTY AUDITOR)

FRANK BRENNAN SAKĖ!
(COUNTY TREASURER)

"NEKILNOJAMO TURTO MOKESČIAI YRA PERDIDELI"

IR MES TAI SAKOME

Balsuokit NE klausimu Nr. 1

Buckeye Home Improvement Association The Apartment and Home Owner's Association
Harvard-Scott-Lee Association Karl Buldner, 691 The Old Arcade

PASTABOS DĖL "AUDRA VANDENS ŠAUKŠTE"

Noriu pareikšti savo nuomonę dėl straipsnio "Audra vandens šaukšte", atspausdinto Dirvoje 39 nr.

Šiame stripsnyje teigiama, kad 16-to vasario audiencija pas JAV Prezidentą, yra tik būsimų rinkimų reikalas. Nežinau. Gal esant sotiems ir laisvėje gyvenant taip atrodo.

Bet okupanto jungą nešantiems tautiečiams kuriems tenka iš tolimų kaimų ieškoti duonos Kaune ar Vilniuje, tokie įvykiai įskelia didelę vilties kibirkštį. Dar gyvenant okupuotoje Lietuvoje, kiekvienas jūsų laimėjimas dėl Tė-

vynės laisvinimo būdavo mums svarbiausioji pasikalbėjimo tema. Per Kalėdų, Velykų ar kitas šventes visus jūsų laisvinimo darbus prisimindavom ir skaičiuodavom. Ir tikėjome naujų jūsų žygių Tėvynės laisvinime. Okupantui ir jo pakalikams tokie jūsų žygiai suduoda stiprius smūgius. Gera žinau, kad pavergtieji tautiečiai sveikina visus savo brolius amerikiečius su šiuo garbingu laimėjimu.

Todėl daugiau panašių jūsų žygių!

Didesnių smūgių okupantui ir tautos išdavikams.

K. Audrietis
V. Vokietija

DIRVA IR VIENYBĖ

Perskaičius Dirvą nutariau kad jei jau siūsti padėkos laiškus, tai tikrai jie priklauso St. Žymantui ir Raišai, o ne Narkeiliūnaiti, kuri nebaigia girtis, kaip sunki buvusi jos filma, o gi joje okupuota Lietuva norima parodyti kaip rojus. O Vienybė ar moka suprasti padėką?

Štai, 1961 m. mirė tulas Si-

P.M.
New Haven, Conn.

PAVYDAS, AR SKAUSMAS?

Kai žurnalistas įduria tiesiai į žaizdą

Kai vasario pabaigoje mudu su "generolu" grįžome iš Hawajų salų, nutarėme savaitę pabūti dar Los Angeles, Calif., "vasarvietėje". Čia amžina vasara, nors šiemet ir čia gerokai palijo ir buvo šaltoka. Bet dabar Los Angeles tarp lietuvių pasidarė labai mados dalykas. Daugelis apie tuos "angelus" kalba, neretas nori ir pamatyti, pabūti su jais.

Idomu čia tikrai, o ir lietuviškas gyvenimas gana gyvas, kolonija išaugusi. Jau ir du viščiūnėnų namus turi, neskaitytant labai išaugusios lietuvių parapijos, kur sumaniai gaspadorauja kun. J. Kučingis. Liet. Bendruomenės pastangomis yra įsigyti lietuviškiems reikalingi namai, vadinami "Kalifornijos Lietuvių Centras". Kiti namai, kuriuos įsigijo daugiausia vietos ALTS - tautininkų skyriaus pastangomis Tautinių Namų Fondo organizacija, 3350 Glendale Blvd. Los Angeles. Namai gražūs, su nemaža sale ir įvairiais priedais. Tik dar reikia atlikti daug pataisymų ir remonto.

Žinoma, tarp Los Angeles "angelų", yra dar kiek ir "velnių". Dėl jų gyvenimas kartais susidrumskia. Būna nesusipratimų ar klaidų, kaip jų visur pasitaiko.

Sustojau Los Angeles ne tik senų draugų aplankyti, bet ir pasitikti Valterį Banaitį, kuris čia tuoj turėjo atskristi ir pradėti savo paskaitų seriją. Dėl tos paskaitos surengimo čia kaip tik buvo prašovusi pro šalį vietinės Liet. Bendrės apylinkės valdyba. Už tat ją suruošė kitas komitetas Tautiniuose Namuose. Ir viskas puikiai pavyko, salė buvo pilna svečių.

V. Banaičiui atvykus su keturių valandų pavėlavimu iš New Yorko, netrukus iš Biltmore viešo bučio vakare mus pas save pasikvietė atvažiuoti žinomas laikraštiniškas Bronys Raila. Važiavome mano "generolas", V. Banaitis, prof. S. Žymantas ir aš. Tai gana toli nuo miesto centro, kalnuotose gražiose vietose, kur mus šeiminkas atvežė į kalną, iš kurio žemyn buvo matyti šviežiomis mirguliuojantis vienos miesto dalies reginys. Kaip Italijoje...

Paklausiau savo bičiulį B. Railą: tai ką čia veiki, kodėl jau visi metai nieko neberašai? Kai kurie skaitytojai skundžiasi, kad nutilai...

Jis užvedė dar aukščiau už namo parodyti kalnuotą kiemėlį ir rimčiausiai atsakė: kaip tai nieko nerašau? Čia labai daug prirašiau, tik tai ne su plunksna, o su kastuvu. Tai irgi kūryba ir ne kiek nelengvesnė...

Iš tikrųjų čia jo buvo nemažai padaryta, prikasta molių, įstatytos lentų formos. Mat, čia būsiąs netrukus įruoštas patis, apmūryta ir t.t.

Kai grįžome vakarienei, vėl ir vėl pajudindavau savo klausimą apie rašymus ne tik su lopeta, bet

J. J. BACHUNAS

ir su plunksna ar mašinėle. Šeiminkas pagaliau burbtelėjo: jeigu jau taip nori, tai bus šiek tiek ir su plunksna. Vakar para-

doje stebėtojo akimis iš toli, ir juodu iš karto susidrangavo, kai B. Raila po kelių metų atvyko į New Yorką.

Gyvenant Amerikoje, jau kelis kartus teko susitikti asmeniškai

Su tolimų kraštų svečiais Br. Railos naujajame bute. Stovi iš kairės: prof. Stasys Žymantas ir Valteris Banaitis, atvykęs iš Vokietijos. Sėdi: Juozas J. Bachunas, grįžęs iš Hawajų, ir šeiminkas Bronys Raila iš "angelų miesto", su savo mėgiama šmaikštaus velniuko skulptūrėle.

šiau net tris puslapius ir pasiunčiau Dirvai...

Kaip vėliau paaiškėjo, tai ir buvo tas jo viešas laiškas Dirvai, kur buvo pasisakyta įvairūs dalykai dėl Vienybės savaitraščio, bolševikų propagandos ir t.t.

Daugelis skaitytojų jau žino, kas po to atsitiko. Tik neilgas straipsnelis, ir tuojau pat prasidėjo ilgiausios, didžiausios, pikčiausios polemikos. Į kovą šoko abu Amerikos lietuvių komunistų laikraščiai ir kone kasdien B. Railą šukavo. Vienybėje pasirodė smarkūs atsikirtimai. Rašė V. Širvydas ir kiti. O taip pat ir kiti mūsų laikraščiai ėmė smulkiau jūdinti ir perkošti tuos klausimus, kuriuos savo laiške ryškiau iškėlė B. Raila, ypač p. S. Narkeliūnaitės kelionės įspūdžius į Vilnių.

Nekartodamas, kas šiuo klausimu kitų jau buvo rašyta, čia norėjau pasisakyti tik savo įspūdį. Tai pastebėjau jau ne dabar, bet per daugelį metų ir daugelį kartų. B. Railos vardą žinojau nuo seniau, dar iš nepriklausomų laikų, kai pasekdavau anos Lietuvos spaudą, kurioje jis buvo nors tada visai jaunas, bet jau žinomas žurnalistas. Tuoj po karo susipažinau per laiškus, kai jis dar gyveno Paryžiuje. Atsirado daug bendrų reikalų. Mes labai vertinome jo anuometinius gausius straipsnius Vienybėje, ypač jam buvo dėkingas a.a. A. Olis už Amerikos Lietuvių Misijos iškėlimą spau-

kur būtų pareiškiami tiek daug skirtingų nuomonių apie jį, kokių mūsų žurnalistai.

Kokia priežastis, sunku būtų pasakyti. B. Raila turi itin gerą, išminkintą, aštrią laikraštiniško plunksną. Ta smaili plunksna aštriai įduria, ir ji duria dažniausia į pačias skaudžiausias vietas.

Kai B. Raila iš nuovargio, nusibodimo, užsiožiovimo ar kitais sumetimais ilgesniams laikui nutodavo rašyti, tai važinėdamas po lietuvių kolonijas dažnai girdėdavau, kad jo raštų skaitytojai pasigenda, klausinėja, kas atsitiko, kodėl neberašo. Idomu, kad net ir tie, kurie sakydavo, kad jo straipsniai jiems nepatinka ir pykina, pastebėdavo, kad visticie norėtų juos matyti, nes tai sukelia daugiau gyvumo, gyvenimas labiau sujuda, subanguoja, o tai gerai.

Nebuvo, nėra ir nebus asmens, kuris visiems įtikytų. Aš pats ne su kiekvienu B. Railos raštų mintimi sutinku, kiti taip pat gal ne, bet tai nėra pagrindas atsirasti piktiems puolimams. Kiekvienas turi teisę pareikšti savo galvojimą, dėl to gyvenimas pagyvėja ir idėjos paryškėja.

Nėra ginčų, kad B. Raila priškaitomas prie geriausių lietuvių žurnalistų Amerikoje, nors kai kurie jo priešai tą žodį parašo kabutėse. Tai tik iš pykčio ar iš pavydo. Jis yra ilgai ir rimtai ruošęs tai profesijai, o čia Amerikoje gerai susipažinęs su visais lietuviškais politikos ir kultūros reikalais. Visuose jo rašiniuose žymu gili erudicija, platus apsisiskaitymas, originali ir drąsi pažiūra į nagrinėjamus klausimus. Jei jis pats pasisako, kad žurnalizmo profesija jam neberūpi ir kad jis toliau juo nebėra,

tai man rodo daugiau juokaudamas, ne rimtai.

Kaip minėjau, gerai turėjau progos į asmeniškai pažinti. Būdamas tik žmogus, o ne virš žmogis, jis turi eilę žmogiškų trūkumų ar silpnybių. Jis labai užsigauna, jei kas jį pradeda pulsti, ypač pulti nepagrįstai. Tada jo plunksna nepaprastai suštrėja, ir jis pradeda savo oponentus "pjauti". Tai mes ne kartą galėjome matyti Dirvoje.

Taip pat ir jo užsispyrimas, ką aš pavadinau "ožiavimusi", yra aukšto laipsnio. Jis greitai galvoja, greitai daro išvadas ir tuo, kaip mums ramesniems piliečiams atrodo, greitai nueina ligi kraštutinių sprendimų. Be abejo, tuo būdu visi reikalai ar klausimai būna paryškiami, jie labiau priverčia susimąstyti. O jei jie pataiko į tikrą žaizdą, tai tuo skaudžiau, o paliestiesiems tuo pikčiau pasidaro.

Nuo seno stebėdamas mūsų spaudą, matau, kaip sunku žurnalistui mūsų spaudoje reikštis. Tik tam ramu, kuris visus giria pataikauja, rašo tik švelnybėmis ar nieko iš esmės nepasako.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 12 D. Dail Vytauto O. Virkauparoda Chicago Savings and Loan Ass'n Meno Galerijoje. Rengia Lietuvių Studentų Santara.

GEGUŽĖS 12 D. Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Motinų Klubo koncertas-balis.

GEGUŽĖS 20 D. Lietuvių Prekybos Rūmų metinis banketas Ambassador West viešbutyje.

BIRŽELIO 3 D. Vargoninkų Sąjungos 50 metų sukakties proga ruošiamas "Mažoji dainų šventė" Marijos gimnazijos salėje.

BIRŽELIO 17 D. BALFo Chicagos apskrities piknikas Bučo darže, Willow Springs, Ill.

BIRŽELIO 23 D. Chicagos Lietuvių Moterų Klubo Gintaro balis South Shore Country klube.

RECOMMENDED AND ENDORSED BY CLEVELAND PLAIN DEALER

THE CITIZENS LEAGUE SAYS:
"An intelligent person with an excellent reputation; he is well qualified to serve in the Ohio House of Representatives"

JOHN

You are to vote for seventeen candidates; vote for your favorites! We ask that you trust only ONE of your votes in JOHN CANNELL

CANNELL

STATE REPRESENTATIVE

DEMOCRAT Sponsored by: John J. Hanzel, 3565 East 105th Street DEMOCRAT
PETER MINELLO JOHN F. SPIEWAK ROBERT TIMONEY EDWARD PATERKA
ANTHONY DALOIO RALPH E. DUCKWORTH CHARLES J. SKUFCA

(14)

Vertė J. P. Palukaitis

Reinoldas vis dar tebeturėjo keistą atitrūkimo nuo tikrovės, nerealaus jausmą. Jis žinojo, kur buvo patekęs, žinojo, kad jo laikrodinis buvo sustojęs, jis pradėjo suprasti, ką Szendro buvo galvojęs, kalbėdamas apie mentalitetą tautos, kuri perilgai išstatyta terorui ir nuolatos selinanti mirties vaiduokliui, jis suprato taip pat, kad joks žmogus tokioje kelionėje, kaip jo dabar, negalėtų būti toks pat, kaip ankstesnį kartą. Beveik abejingai, taip sakant, akademišku susidomėjimu, jis klausinėjo save, kaip ilgai jis išvers kankinimo kameroje ir koki nauji, velniškai rafinuotesni metodai jo ten laukia.

Ir tada Mercedes sulėtino tempą, sunkios padangos sugirgždino sušalusį gatvės sniegą, ir, nepaisant ilgaitės treniruotės, nepaisant stoisko abuoju, kuriuo jis buvo prisidengęs, lyg saugančiais šarvais, Reinoldas pirmą kartą pajuto, kaip jį pradėjo imti baimė — baimė,

džiovinanti jo gerklę, drebinanti jo širdį taip, kad jis pajuto lyg skausmą krūtinėje ir skrandyje; tačiau savo veido išraiška jis neparodė nė pėdsako tų jausmų. Jis žinojo, kad pulkininkas Szendro jį atidžiai stebėjo, ir jam buvo aišku, kad jis, jeigu esąs, kaip pats teigė, niekuo dėtas Budapesto pilietis, turįs dabar pasirodyti bijas. Tačiau neprisivertė: ne dėlto, kad nebūtų pajėgęs, bet dėlto, kad jam buvo žinoma sąsaja tarp veido išraiškos ir jausmų pakilimo. Jei kas nors parodo baimingą veidą, tai nebūtinai turi reikšti, kad jis ir iš tikrųjų bijo; tačiau leisti pažinti baimę, kada ją iš tikrųjų turima ir beviliskai stengiamasi jos neturėti — tai jau gali būti lemtinga.

Tarytum pulkininkas Szendro būtų įskaitęs jo mintis. — Aš jau nebeturiu jokių įtarimų, pone Buhl, — pasakė jis, — man tėra tik realybė. Tamsta, be abejo, žinai, kur mes esame.

— Žinoma, — pasakė Reinoldas. — Aš čia tūkstančius kartų praėjau.

— Tamsta savo amžiuje nesi nė kartą pro čia ejęs, tačiau aš abejoju, ar pats miesto statybos skyriaus viršininkas galėtų nubraižyti tikslesnį Budapesto planą, negu tamsta. — kalbėjo Szendro. Jis stabtelėjo ir paklausė: — Ar tamsta atpažįsti ką nors šioje vietoje?

— Tamstos įstaiga, — pasakė Reinoldas, parodydamas pastatą, kuris stovėjo už penkiasdešimties metrų nuo jų, kitoje gatvės pusėje.

— Teisingai. Ir čia, pone Buhl, tamsta turi arba apalpti, arba paprasčiausiai sėdėti, iš baimės virpėdamas. Taip daro visi kiti, bet ne tamsta. Galbūt tamsta esi žmogus be jokios baimės — pavydėtina, nors ir ne visiškai žavėtina charakterio savybė, kurios, patikėk manimi,

šiame krašte jau niekur nerasi. O gal — tai būtų ne tik susidomėtina, bet ir susižavėtina — tamsta bijai, bet kitoje mokykloje esi užgrūdintas to neparodyti. Abiem atvejais, mano bičiuli, tamsta išsidavei; nesi mūsų žmogus. Galbūt ne mėšlinas fašistinis šnipas, kaip mūsų bičiulis iš policijos pasakė, bet neabejotinas šnipas.

Jis pasižiūrėjo į laikrodį ir nukreipė keistai akylų žvilgsnį į Reinoldą:

— Tik po vidunakčio — šiuo metu mes geriausiai dirbame. Ir tamsta gausi geriausią priežiūrą geriausioje patalpoje — mažame, garso nepraleidžiančiame kambaryje giliai po Budapesto gatvėmis; apie to kambario esimą tik trims AVO valdininkams šiek tiek žinoma.

Jis dar porą sekundžių atidžiai stebėjo Reinoldą, pasakui vėl pradėjo važiuoti. Tačiau, vietoj sustojęs prieš AVO pastatą, jis išsuko iš Andrassy Ut kairėn, pavažiavo šimtą metrų visiškai neapšviesta šalutine gatve, sustojė, užrišo Reinoldo akis šilkinė skarele ir vėl važiuojo. Dešimčia minučių vėliau, po daugybės posūkių, per kuriuos, kaip ir buvo siekiama, Reinoldas visiškai prarado orientaciją, automobilis nuriedėjo į kažkokį požeminį įvažiavimą, lėtai slinkdamas sienų apsupta patalpa — Reinoldas galėjo girdėti, kaip duslus motoro burzgimo aidas buvo atmušamas nuo sienų. Tada, motorui sustojus, jis dar išgirdo, kaip užpakaly girgždėdamos užsidarė sunkios geležinės durys.

Sekančią akimirką toje pusėje, kur Reinoldas sėdėjo, automobilio durys atsidarė ir dvi rankos stengėsi paleisti jį iš grandinių, vėliau vėl susegdamos apyrankes. Po to tos pačios rankos ištraukė jį iš automobilio ir pašalinio skarele, kuria buvo užrištos jo akys.

(Bus daugiau)

ŠI ŠEŠTADIENI, GEGUŽĖS 12, Clevelande

SLOVENIAN AUDITORIUM, 6417 ST. CLAIR AVE.

DIRVOS PAVASARINIAME KONCERTE - VAKARE

SCENOS DARBUOTOJŲ SĄJUNGOS
CHICAGOS SKYRIUS

vaidins

SOFIJOS ČIURLIONIENĖS 4-rių veiksmų pasaką

DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ

"DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ" IV veiksmas. Meilutė (A. Kėžėlienė) atranda brolius... V. Noreikos nuotrauka

Režisuoja ZITA KEVALAITYTĖ-VISOCKIENĖ

VAIDINA: Albertas Stočkus, Alė Kėžėlienė, Vidmantas Rapšys, Tomas Leonas, Mindaugas Balčiauskas, Emilija Gepnerienė, Alfonsas Brinka, Algimantas Dikinis, Rimas Vaičaitis, Julija Cijūnelienė, Vacys Petrauskas, Stasys Bernatavičius, Juozas Raudonis, Elena Petrokaitė-Rukūžienė, Jonas Ilčiukas, Rūta Nainytė, Marytė Narušytė ir Nikodemas Micius.

Jaunimą vaidina ir šoka Jaunimo Centro Studentų Ansamblis,
vadovaujamas Leokadijos Braždienės.

Dekoracijos dail. Viktoro Petravičiaus

Po vaidinimo šokiai, grojant Clevelando neolituanių orkestrui.
Veiks turtingas bufetas ir bus kitokių staigmenų.

Clevelando neolituanių orkestras, kuris gros šokiams Dirvos Metiniame koncerte - vakare.

Bilietai nuo \$3.00 iki \$1.00 jau gaunami Dirvoje.

Vaidinimo pradžia 6 val. 30 min.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• LSK Žaibas Tėvų-Rėmėjų Komitetas gegužės 11 d., 7 val. 30 min. vakare Jokubaičių namuose, 13813 Otello Ave., kviečia į susirinkimą sportininkų tėvus, rėmėjus, klubo valdybos narius ir tuos, kurie prijauna ir remia sportuojančio jaunimo veiklą. Dienotvarkėje — komiteto ir klubo tolimesnės veiklos reikalai.

• Clevelando Vyrų Oktetas, vadovaujamas Ryto Babicko, buvo išvykęs į Philadelphia, kur balandžio 28 d. davė koncertą radijo valandėlės pobūvyje.

• Lietuvos partizanų kovų dainos, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš išvyklos. Clevelande jas galima gauti pas Vytautą Stuogį — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; Marijų Blyną — 6823 Bayliss Ave., telef. 361-8165; Vlada Ramanauską — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir Dirvoje.

Vaizdas iš Lietuvos budžių suruošto Maironio minėjimo Clevelande Čiurlionio namuose. Sėdi iš kairės: R. Sabaliauskas, J. Stankevičius, A. Šarkauskas, L. Balyš, A. Dailidė, G. Balasevičius. Prie stalo sėdi vaidinę "Vytautas pas kryžiuočius": A. Kalvaitis, A. Paškonis, B. Rutkauskas, M. Pautienis.

V. Plodžinsko nuotrauka

CLEVELANDO VYSK. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS VAKARAS

Balandžio 28 d. Šv. Jurgio parap. salėje Tėvų Komiteto ir mokytojų suruoštas vakaras-koncertas buvo gražus ir įtikinantis pademonstravimas gerai planuojamo ir rūpestingai atliktos lietuviškos mokyklos darbo rezultatų. Net 63 programos išpildytojai — mokiniai, parodė "ką moka, ką gali". Ir toji programos dalis maloniai nustebino net pačius didžiausius skeptikus. Jau pirmasis pasirodymas, mokytojų J. Stempušio paruoštas, B. Srugos "Gedimino Sapnas" kaip savo mistinę notą sukėlė susidomėjimą.

dimino kalno ir staigiančio geležinio vilko vaizdu, taip tinkama muzika, o dar daugiau gražia ir ryškia tarsena atliktomis rolėmis, patraukė klausytojų dėmesį. Tautinių šokių net 3 grupės (vadovaujamos Ingr. Stasaitės ir Audr. Gelažytės) pakaitomis su 2 kanklininkų grupėmis (mokytojų Mikulskienė) mokinių chorais su kanklių orkestru (dirig. mokytojas Pr. Karalius), gyvulėliais apsiūrenę "kvarteto" inscenizacijai — (rež. mokytoja Pr. Butkuvienė) žiūrovų neapvylė. Krito į akis gražus ir drausmingas mokinių laikymasis, daili išvaizda (kuomet visos mergaitės dėvėjo tautinius rūbus). Ryški lietuviška tarsena, geras išmokimas gana ilgų dainų tekstų buvo dar vienas visų pripažintas faktas.

Programos viršūnėje — Čiurlionio Ansamblio, to nuširdaus mokyklos rėmėjo, moterų choro ir kanklių orkestro išpildytos 4 liūdies dainos, harmonizuotos muz. Alf. Mikulskio (jam pačiam ir diriguojant). Jaunas (chorisčių amžiumi) ir labai gražus ir taip drausmingai dainuojantis ansamblis! Toks balsų tyrumas, toks gilus įsijautimas į dainos dvasią, Ispūdis stiprus. Miela buvo matyti chorisčių tarpe vyresniųjų klasių lietuvištos mokyklos mokinių o taip pat ir ankščiau tą mokyklą lankusių. Matome amžinos lietuviybės tęstinumą: per šeimas, per mokyklą iki tokio aukšto lygio meno kolektyvo.

Vakaro programą sklandžiai ir rūpestingai pravedė mokytoja J. Stempušienė.

Labai planingai ir sutartinai dirbo mokyklos tėvų komitetas (pirm. Pr. Petraitis ir nariai: Br. Nasvytienė, B. Nagevičienė, Liutkus ir Vasiliauskas) talkinamas daugelio motinų ir tėvų. Neatsakė pagalbėti ir viengungiai mokyklos bičiuliai. Todėl tvarka buvo gera.

Veikė ir laimėjimai, tvarkomi mokytojų J. Vyšnio, B. Astrauskienės ir tėvų atstovo P. Kavaliūno.

Neolituanių orkestras gražiai grojo šokiams.

Svečių galėjo būti daugiau. O juk buvo šaukiama: "Remikime lietuviškąją mokyklą, atsilankydami į jos vakarą". Tenka apgailestauti ir nuliūsti, kad daug kas to šauksmo nebeįvardėjo arba nenorėjo girdėti... Gaila. Šiame vakare visi pamatė, kad visos pastangos, darbas ir aukos mokyklos darbai paremti neina veltui, bet neša gražių vaisių. (pk)

Clevelando Pilėnų tunto skautai šv. Jurgio dieną turėjo išskylą Forest Hill parke, kurioj ypač gausiai dalyvavo vilkiukai ir bebrai. Nuotraukoje turtininkas P. Karalius kalba į stovyklautojus.

G. Juškėno nuotrauka

Gegužės 1 d. lojalumo parade dalyvavę lietuviai, latviai ir estai buvo vieninteliai, kurie pasisakė prieš raudonąjį terorą. Kairėje vežamos pabaltiečių vėliavos. Prie Lietuvos vėliavos B. Rutkauskas. Dešinėje lietuviai budžiai A. Lange, J. Stankevičius, A. Kalvaitis, M. Pautienis ir A. Paškonis su plakatu.

Parengimu kalendorius

GEGUŽĖS 12 D. Dirvos vakaras-koncertas. Chicagos Jaunimo Centro Ansamblis vaidins "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių".

GEGUŽĖS 19 D. Lithuanian Village bendrovės balius.

BIRŽELIO 9 D. Neo Lithuania korp. literatūros vakaras šv. Jurgio parapijos salėje.

BIRŽELIO 10 D. Vysk. Valančiaus ir šv. Kazimiero lietuvištinų mokyklų šventė Neurų ūkyje.

BIRŽELIO 17 D. D. L. V. S. Ramovė rengia gegužinę žurnalui Karliui parenti.

RUGSĖJO 29 D. Dirvos metinis spaudos balius - koncertas.

SPALIO 20 D. "Lietuva Maironio kūryboje" - akademinis minėjimas ir pobūvis šv. Jurgio parap. salėje.

LAPKRIČIO 24 D. D. L. V. S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

GRUODŽIO 2 D. Akademijs Maironio Garbei - paskaita, Čiurlionio Ans. koncertas ir pobūvis Naujos parap. salėje.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėlės bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• V. A. Račkauskas, gyvenantis Cicero, Illinois, yra pakviestas atstovauti Dirvai Cicero ir Chicagos miestų ribose. Pas jį galite kreiptis prenumeratos ir skelbimų reikalais.

V. A. Račkausko adresas: 5113 W. Cermak Rd., Cicero 50, Illinois. Telefonas TO 3-5864.

• Dr. L. Pašaitienė, gyvenanti ir praktikuojanti dak tarė Hamburge, dovanojo Vasario 16 Gimnazijai 77 m. staltiesės specialios medžiagos, kurią pirkio vienoje Hamburgo krautuvėje su specialia nuolaida, sumokėdama virš 500.— DM. Tai graži ir visiems mūsų tautiečiams rekomenduotina auka. Gimnazijos vadovybė labai prašytų ir kitus tautiečius atkreipti į šį gerą pavyzdį savo dėmesį. Gimnazijai labai trūksta, sakykime visko: turėtos paklodės, lovų užvalkalai, baigia plyšti; iki šiol dar nepavyko Gimnazijai nupirkti langams užuolaidų...

• Lietuviškojo jaunimo stovykla šveicarijoje šiais metais įvyks nuo liepos 16 iki rugpjūčio 6 d. Rengėja yra A. Boehm-Krutulytė.

JONE PĖTERIENĖ, Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūrio narė - vaidintoja. Scenoje pradėjo reikštis Klaipėdoje, dalyvavdama Šaulių S-gos teatrinėje grupėje. Su teatru nesiskyrė ir gyvendama Clevelande, o dabar Los Angeles dramų sambūryje yra viena pirmaujančių aktorių.

Žinomi lietuviai veikėjai Chicagoje Genė ir gen. Vladas Mieželiai, Atvelykio vakarą, Balio Pakšto salėje sukvietė savo pažįstamus pavasario šventei. Atšvęsta buvo nepaprastai jaukiai ir pakilioje nuotaikoje. Nuotraukoje šeimininkai svečių tarpe: sėdi iš kairės: Antanas Rėklaitis, Zofija Liubertienė, Povilas Plechavičius, Genė Miežilienė, Vladas Liubertas, Polia Rėklaitienė, Vladas Mieželis. Stovi iš kairės: Dr. Jonas Montvila, Teofilė Mišauskienė, Jonas Našliūnas, Marta Račkauskienė, Jadvyga Juknevičienė ir Zigmąs Mišauskas.

Tradiciniame Lietuvių Dantų Gydytojų S-gos kartūno baliuje, įvykusiame balandžio 28 d. Chicagoje, Western Ballroom patalpose, šiais metais, kaip ir dešimčia praėjusių metų, buvo renkamos gražiausiomis kartūninėmis suknėlėmis pasirėdžiusios ponios ir panelės. Šiemet ta garbė teko net keturioms viešnioms. Nuotraukoje: solistas Jonas Vaznelis skelbia teisėjų komisijos nutarimą ir išdalina dovanas laimėjusioms. Iš kairės: S-gos pirmininkė dr. Alicija Ruibienė, keturios laimėtojos: Birutė Čiurinskienė, Nijolė Vengrienė, Veronika Mikolaitienė ir Violeta Kavaliūnienė. Solistas Jonas Vaznelis, komisijos narė Elena Jokubaitienė ir S-gos valdybos narė dr. Paulina Vaitaitienė.

V. A. Račkausko nuotrauka

Gilais liūdesio valandoje, netekus brangaus patėvio

A. A.

STASIO KARALIAUS,

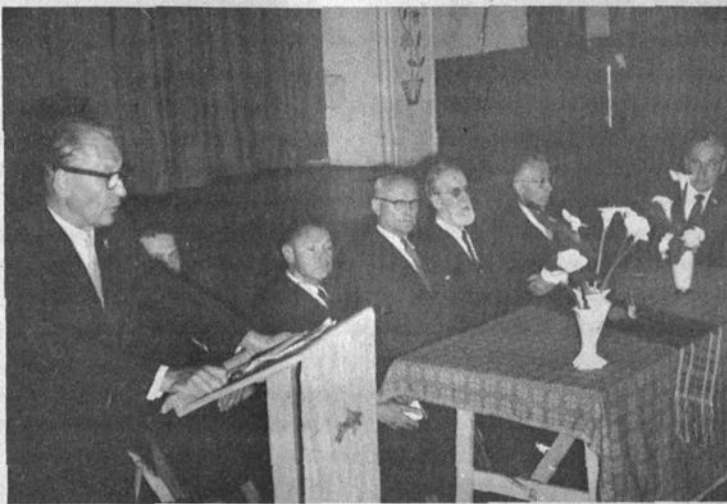
mielą bendradarbį inž. VALDĄ ADAMKAVIČIŲ ir jo artimuosius širdingai užjaučia.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba

Clevelando neolitanų orkestras su dainininkėmis gegužės 19 d. Detroito Korp. Neo-Lithuania šventėje bankete išpildys meninę programą ir gros šokiams. Banketas įvyks Henrose viešbučio Ballroom patalpose. Nuotraukoje iš kairės: A. Racinskas, A. Brazys, N. Valys, V. Palukaitis, V. Benokraitis, A. Gasparaitis, N. Grybauskaitė, D. Musteikytė, R. Mockutė, B. Augustinavičiūtė, A. Modestas.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

Balandžio 29 d. Los Angeles lietuvių parapijos salėje įvyko iškilmingas Lietuvos Universiteto 40 metų sukakties minėjimas. Nuotraukoje: prof. S. Žymantas skaito paskaitą "Lietuvos Universitetas - tautos kultūros šaltinis. Toliau matosi garbės prezidentas dr. Avižienis, S. Paltus, konsul. dr. J. Bielskis, prof. M. Biržiška, prof. Raulinaitis ir prof. Alminas.

L. Kančausko nuotrauka

LIETUVOS UNIVERSITETO 40 M. SUKAKTIS

Balandžio 29 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje losangeliečiai gana gausiai susirinko paminėti Lietuvos Universiteto atkūrimo 40 metų sukaktį. Rengėjai buvo: Akademiniš Skautų Spajūdis, Liet. Tautinių Korporacijų Sambūris ir Ateitininkai Sendraugiai. Šio minėjimo sumanytojas buvo skautai, jų atstovas, inž. M. Naujokaitis buvo programos vadovas.

Paskaitas apie Lietuvos universitetą skaitė S. Žymantas ir S. Paltus. Pirmasis peržvelgė daugiau istorinę Lietuvos universiteto eigą, gi antrasis kalbėtoj pasakojė apie Lietuvos universiteto studentijos visuomeninę ir politinę veiklą, tardamas vieną kitą žodį dabar studijuojančiam lietuvių jaunimui, kurio šiame minėjime buvo nemažai.

I garbės prezidentumą buvo pakviesti: prof. M. Biržiška, konsulas J. Bielskis, profesūros darbe Lietuvoje dirbusieji - S. Žymantas, V. Raulinaitis, K. Alminas, S. Paltus ir A. Avižienis, kurs mokslo laipsnį gavo baigęs universitetą Amerikoje ir dirba ir toliau mokslinėje srityje.

Meninėje dalyje dueto pagrojo violončelistai P. Armonas ir V. Dapšys, pianinu pritariant R. Apeikytė. Ji ir solo skambino. G. Gudauskienė pianinu pritarė solistui R. Dabšui, kurs padainavo porą dainų, parašytų G. Gudauskienės. Meninės programos pranešėja buvo Birutė Reivydyaitė.

ALTO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Amerikos Liet. Tarybos L.A. skyriaus metiniame susirinkime balandžio 15 d. pranešta jog skyrius per metus, įskaitant likutį iš ankščiau, turėjo pajamų apie \$1.458. Skyriaus vidaus veikimo taisyklės numato, jog visos pajamos, susidarius jų didesnei sumai, laike dviejų savaitių, išsiunčiamos ALT Centrai. Tačiau per šiuos metus nieko centrui nesiųsta. Išleista (didesnės pozicijos) \$223 Kuchel-Lipscomb rezoliucijos reikalais: \$319 - Vasario 16 minėjimo pralabrininko kelionėi, \$110 Kuchel-Lipscomb rezoliucijos komitetui (pagal aukoto - Fronto bičiulių pagėdavimą); nutarta vėl duoti Kuchel-Lipscomb komitetui \$100; spaudos darbai ir kitos smulkesnės išlaidos kasą sumažino iki \$336.

Teisininkų D-jos delegatas A. Dabšys pasiūlė ultimatyvinę re-

Įvykusiame Lietuvos Universiteto 40 metų sukakties minėjime, žavėtinai pasirodė violončelistai P. Armonas ir V. Dapšys. Prie piano R. Apeikytė.

L. Kančausko nuotrauka

zoliaciją, nukreiptą prieš Alto centrą, ypač prieš sekr. P. Grikaitį. Rezoliucija priimta katalikiškų veikėjų dominuojamųjų organizacijų bei respublikonų balsais. Tautinės Sąjungos delegatai nuo balsavimo susilaikė. Jie sakė, jog reikia rezoliucijos Alto centro reikalu, bet kultūringiau suredaguotos. Jų sidlymas nebuvo duotas balsuoti. Prieš rezoliuciją balsavo demokratų klubo, SLA kuopos ir Tėvynės Mylėtojų D-jos delegatai.

Alto skyriaus valdyboje perimtais metais buvo: J. Jodelė, J. Kojelis, L. Valiukas, E. Arbas, K. Liaudanskas, A. Skirius, J. A. Petrauskas. Valdybon vėl tie patys išrinkti, išskyrus L. Valiuką. Naujai į valdybą išrinkta A. Devenienė.

BENDRUOMENĖS VALDYBA

Liet. Bendruomenės L.A. Apylinkės valdyba pasiskirstė pareigomis šitaip: A. Skirius, pirm.; K. Lukšys, vicep.; D. Karaliūtė, sekr.; B. Stančikas, išd.; O. Razutienė, jaunimo vadovė; J. Jurkūnas, kultūros reikalams narys; J. Ažuolaitis, valdybos narys.

Los Angeles veikianti akcinė bendrovė, pasivadinusį Kalifornijos Lietuvių Bendruomenės Centru, metiniame susirinkime per rinko kai kuriuos senuosius direktorius ir pora įėjo naujų. Išrinkti: J. Uždavins, A. Skirius, J. Andrius, T. Grikinas, V. Sakalauskas, B. Starkienė, J. Walenta. Daug dirbęs tą bendrovę organizuojant K. Liaudanskas nebeperrinktas, o J. Ažuolaitis atsisakė kandidatuoti. Akcinės bendrovės susirinkime dalyvavo labai nedaug žmonių (apie 30), o akcijų yra pirkę 200 asmenų su viršum

BOSTON

Rašytojo St. Santvaro pagerbimas

Rašytojas Stasys Santvaras, gyvenęs Bostone, š. m. gegužės mėn. 27 d. minės savo 60 gimtadienį ir taip pat 40 metų kultūrinio darbo veiklos sukaktį. Bostono lietuvių organizacijų atstovai, įvertindami St. Santvaro nuopelnus lietuvių, sudarė komitetą, kuriam pirmininkauja poetas Faustas Kirša ir š. m. birželio mėn. 2 d. Amerikos Lietuvių Piliečių Draugijos didžioje auditorijoje ruošia suaktyvininko pagerbimą. Tą vakarą apie suaktyvininką kalbės Rašytojų Sąjungos pirmininkas p. Naujokaitis. Pilna programa bus paskelbta vėliau.

Komiteto būstinė — "Lietuvių Enciklopedijos leidykla, 265 "C" St., So. Boston 27, Mass. ir p. Lemberto įstaiga, 495 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Motinos Dienos minėjimas

Gegužės mėn. 13 d. Baltijos Moterų Klubas rengia Motinos dienos minėjimą Amerikos Lietuvių Pil. Klubu auditorijoje, 386 Broadway, So. Boston, Mas. Moterų klubo valdyba prašo lietuvių, o ypač jaunimą, gausiai dalyvauti šiame minėjime.

• Didžiojo Bostono šachmatų pirmenybės pirmą kartą įvyks So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje, gegužės 30 ir birželio 2-3 d. Jose rungsiamasi dėl didžiosios Lietuvių dovanos, kurią L. P. D-ja paskyrė Bostono pirmenybėm 1957 metais. 1959 m. ją buvo laimėjęs Gediminas Šveikauskas.

• PAIEŠKOMI Marijona Juodišius ir Jeronimas Juodišius, Marcelės Juodišienės-Kacevičienės sesuo ir brolis.

Anksčiau gyvenę Clevelande, vėliau Bostone. Kilę iš Gerulių kaimo, Barzdų valsčiaus.

Atsilipti M. Kacevičienė šiuo adresu: 4135 So. Rockwell, Chicago 32, Ill.

Nuo metų pradžios SLA 75 kuopon įstojo 18 naujų narių. Mirė du - Jonas Chmieliauskas ir Veronika Celuškienė.

• Inž. Bronius Budginas balandžio mėnesio viduryje iš Santa Monica, Calif., buvo nuvykęs į astronautikos konferenciją Huntsville mieste, Alabamoje. Jis ten atstovavo Douglas kompaniją, kuri gamina "Saturn C-1" erdvių laivą. Ten jis turėjo padaryti pranešimą apie šio projekto vykdymą. Konferencijoje inž. B. Budginas susipažino su žymiaisiais Amerikos astronautais. Pakeliui Bronius Budginas aplankė Chicagos lietuvių kolonijoje savo pažįstamus.

K.J.

Lietuvių pranciškonų gimnazijos vadovybė Kennebunkport, Me., kviečia registruotis ateinančioms mokslo metams į visas keturias klases. Mokykloje įšeinamas kolegijoms bei universitetams paruošiamasis kursas su sustiprinta lituanistika. Gimnazija yra valdžios patvirtinta ir be sunkumų yra atviras kelias į visas mokyklas. Prie gimnazijos yra bendrabutis, kuriame berniukai yra išvystę gražią organizacinę veiklą. Šiemet mokyklą baigia 13 abiturientų. Dėl smulkesnių informacijų rašyti: Rev. Father Rectro, St. Anthony's High School, Kennebunkport, Maine. Nuotraukoje gimnazijos choras.